

אין מעמידין פרק שני עבודה זרה

לח.

עין משפט נר מצוה

קנא א ב מ"י פ"ז מהל
מכלות אסורות
הלכה ז טו סגן לאין
קנא טו"ש פ"ז פ"י ק"ג
ספ"ד פ"א:
קנא ג מ"י שם הלכה טו
טו"ש פ"ז שם ספ"ד
פ"א:
קנא ד טו"ש פ"ז שם ספ"ד
פ"א:
קנא ה ו מ"י שם הל' טו
טו"ש פ"ז שם ספ"ד ה:
קנא ז מ"י שם הלכה טו
טו"ש פ"ז שם ספ"ד ו:
קנא ח טו"ש פ"ז שם ספ"ד
פ"א:
מ:

רבינו חננאל (המשך)

באגם אסור. ומעשה
שהיה בעובד כוכבים אחד
היה. אבל משום בשולי
עובדי כוכבים בהאי גזווא
לא אסורי דהא א"ר יוחנן
עובד כוכבים (שהרד"ק)
[ההר"ף] רישא שרי למיכל
ישראל מינה אפילו מריש
אוניה. אלמא לכוורי שער
קא מיכיון ולא לבשולי.
הבא נמי לגלויי קאם
מיכיון. דייק רבינא מהא
דא"ר יוחנן עובד כוכבים
(שהרד"ק) [ההר"ף] רישא
פ"י שהבהב ראש כבש
להעביר עורה שרי למיכל
מריש אוניה שמתבשל
לפי שעה עובד כוכבים
דשדא סיכתא לאתנא
וקבר בה ישראל קרא
ונתבשלה שרי. פ"י מי
שנתן יתירות של עץ
לייבש לעצמן בספינות
כמו מסמרים. ואמרין
פשיטא מהו דחימא
לבשולי אותן היתירות
קא מיכיון. וכיון שכוונתו
לשום בישול בעלמא האי
קרא שנתבשלה בכבשן
אסורה. קמ"ל לשרורי.
פ"י לחוקק קא מיכיון ולא
לבישול. גוויין דשמתנא
עובד כוכבים שלקח
בשר מישאל ונתנו ע"ג
הארז קא נתבשל כמאכל
דרוסאי מותר. ונתני מניח
ישראל בשר ע"ג גחלים
ובא עובד כוכבים ומהפך
בו עד שיבוא מביה"כ
או מביה"ד ואינו
חושש. והני מילי דליכא
חשש דלמא חליף ליה:

אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא. פרש"י דרבנן גזרו משום
דחייש שמא יאכלנו דברים טמאים ויותר היה נראה לפרש
הטעם משום חתנות וכן פ"ה במתני' אומר הר"ר אברהם ז"ר דוד
דולאי שלקות אסרו חכמים כשהעובד כוכבים מנשלים צדימו אצל
כשהוא מנשל צדימו של ישראל אין

לחוש לא לחתנות ולא לשמא יאכלנו
דברים טמאים ולא הודה לו ר"ת
דולאי כיון שהעובד כוכבים מנשל לא
חלקו כלל חכמים צין רשות הישראל
לרשות העובד כוכבים כי לעולם יש
לחוש שמא לא יזהר גם צדימו של
ישראל כמו צדימו של עובד כוכבים:

איבא בינייהו דנים קטנים וארדי

ודייסא. פ"י שאינם נאכלים חיים
ואין עולין על שולחן מלכים ואור"ת
דמדנקט הני ולא נקט דבש וגבינה
שעולין על שולחן מלכים ונאכלים
חיים ש"מ דעמי למונקט דברים
שנעשה זהם לשון אחרון מוסף על
הראשון ולהקל עליו לאפילו אינו
נאכל חי כיון שאינו עולה לית ציה
משום בישולי עובדי כוכבים ולכן פסק
ר"ת דהלכתא כהני תרי לישני ואי
איכא חד מנייהו או נאכל חי או אינו
עולה אין צו משום בישולי עובדי
כוכבים דבשל סופרים הלך אחר
המיקל וראה מדאמרין לקמן
בשמעין (ע"ג) גזי משחא שליחא וכן
גזי דבש צקתם התלמוד (לקמן לו:). חי
משום בישולי עובדי כוכבים נאכל
כמות שהוא חי הוא פירוש ולא שייך
ציה בישולי עובדי כוכבים אע"ג
דעולה על שולחן מלכים הוא וגם ר'
יוחנן עזד לקמן (דף נט. ע"ג) עובדא
להיתר גזי מורמוסא דשלקי עובדי
כוכבים ואכלו ישראל דאסר רשב"ל
וא"ל רבי יוחנן דמדקטורוך עלך זיל
הדר דכל שאינו עולה על שולחן מלכים
אין צו משום בישולי עובדי כוכבים
ואע"ג דמורמוסא אינו נאכל כמו שהוא
חי: **דגים** קטנים מלוחים אין
בהם משום בישולי עובדי כוכבים. פ"י
אם בישן עובד כוכבים אחרי שמלחן
נאכלים סתמת מלחם אמר רב יוסף
ואם ללאן סומך עליהם משום עירובי
מזלין ולא גרם עובד כוכבים עד
ואי עזדיניהו עובד כוכבים כסא
דהרסנא כפר"ס והשתא ניחא דלא
תקשי לקמן דר' יוחנן דאסר דג מליח
וצי"ה לזויה דהתם מיירי במלחו עובד
כוכבים והכא מיירי במלחו ישראל
ודגים קטנים מלוחים נאכלין כמו שהם

מדרבנן. שלח יהא ישראל רגיל אכלו
טמא: **דגים קטנים וארדי ודייסא**. אין נאכלין חיין ואין עולין על
שולחן מלכים ללישנא קמא יש צהן משום בישולי עובדי כוכבים
ללישנא בתרא שרו: **ארדי**. דוליי"ן: מלוחין. נאכלין כמות שהן

מחמת מלחן: **כסא דהרסנא**. טיגן
במוריים שומן דגים עם קמח: **הרסנא**
עיקר. ואתו מוריים נאכל כמות
שהוא חי ושרי: **קמ"ל קימחא עיקר**.
יש צו משום בישולי עובדי כוכבים
שהקמח אינו נאכל חי: **כל החגבים**
שצאגס. שנחרכו ונתבשלו מחמת
האור. חגב אינו טעון שחיטה: **אפי'**
מריש אוניה. שהאוזן רכה ונללית
במריכתה אפי' הכי שרי הואיל ועובד
כוכבים לא לבשל נתכוין: **דשדא**
סיכתא. קבילי"ח צלע"ו ליבשה
במנור: **וקבר זה ישראל קרא מעיקרא**.
והטמין ישראל בתנור דלעת חיה

לעין רש"י

בוליי"ן. פטירות.
קבילי"ח. קבילות. א.
יתד, וי, וי.

מוסף רש"י

אין בהן משום בישולי
עבדים. שגזרו חכמים
בבישולי נכרים משום חתנות
ועל שנאכל כמו שהוא חי
לא גזרו על בשולו, דכיון
שנאכל כמו שהוא חי אינו
בשול, ללא אהיה מריש, ולאו
נאכל על ידי מלחן חיים
(בבב"ב טו.). אפילו מריש
אוניה. ואע"פ שמתגר
ליבשל (כתובות גה.).
כמאכל בן דרוסאי.
לסטים היה ומבשל בישולו
שלש (שבת כ. ב.) כל שהא
מנושל בשר ישראל מנאכל
בן דרוסאי שזכר אין צננמו
משום בישולי נכרים. (שם.)

רבינו חננאל

כ"י שמואל בר יצחק
דאמר משום רב כל
הנאכל כמות שהוא בחי
אין בו משום בישולי
עובדי כוכבים. בסורא
מתנו הכי. בפומבדיתא
מתנו לה הא לא שני
שאנו עולה על שולחן
מלכים לאכול בו את
הפת אין בו משום
בישולי עובדי כוכבים.
איכא בינייהו דגים קטנים
וארדי ודייסא דהני כגון
דגים קטנים. וארדי (ל'
אין נאכלין בחי ונאכלין
בפת. ודייסא נאכלת בחי
ואינה נאכלת בפת כ"י.
וחתה של עובדי כוכבים
מותר ולא חיישן לפת
שיש בו. שאין פת עובדי
כוכבים אסורה באילה
אי לא משום חתנות.
אבל לכותה שרי דתני ר'
חייא לתם האפוי לכותה
העשויה למורים פטורה
מן החלה. אמר רב אסי

אמר רב דגים קטנים
מלוחים אין בהם משום
בישולי עובדי כוכבים.
אמר רב יוסף אם צלאן
עובד כוכבים סומך עליהן
משום ערובי בתשלין.
ואו עבדיהו עובד כוכבים
כסא דהרסנא קמחא עיקר
ולא הרסנא ולפיכך אסורי.
אמר רב ברונא אמר
רב עובד כוכבים שנתן
אור באגם כל חגבים
שצילו מחמת האור ורי
דיעי אי טמא ואי טהור
כולן אסורין ולא מיבעיא
עובד כוכבים אלא אפילו
ישראל שהצית האור

עובד כוכבים דהריך רישא שרי
הלכך האי עובד כוכבים דשדא
מעיקרא שפיר דמו פשיטא מהו
לשרורי מנא קא מיכיון בשר
לא הפך ביה הוה בשיל פשיטא
אלא לאו דאי לא הפך לא הוה
בשיל אבאי מותר בישולי של
עובדי כוכבים נינהו לא צריכא
דאי לא הפך הוה בשיל בתרתי
שעי והשתא קא בשיל בהדא
שעתא מהו דתימא קרובי
בישולא מילתא היא קמ"ל
בן דרוסאי אין בו משום בישולי
עובדי כוכבים הא אינו כמאכל
בן דרוסאי יש בו משום בישולי
עובדי כוכבים התם כגון דאותביה
בסילתא ושקליה עובד כוכבים
ואוחביה בתנורא תניא נמי הכי
מניח ישראל בשר על גבי
המדרש ואינו חושש שופתת
אשה קדירה על גבי כירה
ובאת עובדת כוכבים
ומגיסה

חיים אומר רבי יהודה דמדקאמר
מלוחים דמשמע שאין מלוחים
אסירי א"כ ז"ל דמיירי בגדולים
קצת שעולים לפעמים על
שולחן מלכים דאי לא תימא
הכי תקשי לן להא דאמר איכא
בינייהו דגים קטנים פ"י דלמ"ד
נאכל כמו שהוא חי יש צו
משום בישולי עובדי כוכבים
ולמ"ד אינו עולה דגים קטנים
אין צו משום בישולי עובדי
כוכבים והלכתא כדרייהו לקולא
וא"כ אמאי נקט מלוחים אין
מלוחים נמי: **קא משמע** דין
קימחא עיקר. מכלל היה (ל'
ר"ת ממיר קמ"ש ואובלי"ש של
עובדי כוכבים לאותם שאין
מזהירים מפת של עובדי
כוכבים דלמאי ניחוש אי משום
דס ביצים שלנו אין צהם דס
ואי משום ביצי עוף טמא הרי
אינם מנזרים בינינו ואי משום
בישולי עובדי כוכבים עיקר
והוי כמו פת [וע"פ מוס' חולין
סד. ד"ה סימנין ומוס' ביצה טו:
ד"ה קמ"ל]: **לעירא** דלא ידעי
הי טמא והי משהם הא אי הוה
ידיעי הי טהור הוה שרי ומאכל
רביה להמיר חגבים בלא שחיטה
ועוד רביה דעופות לא הוצרכו
לשחיטה (ל' חולין סד. ד"ה
מפני שהוטלו צין בהמה לדגים
ולחלק לפטרן בולא כלום א"כ
שכבר הוקפו לצדמהם משום
הא לאו הכי פטורי משום דהוקפו
לדגים וכל שאן חגבים שהוצרכו
אחר דגים כדנתגל בתוספתא
וכל נפש חיה הרומשת צנים
אלו דגים ולכל הנפש השורצת
על הארץ אלו חגבים ועוד תניא
בתוספתא (ל' אוכל אדם חגבים
צין חיין צין מתין ואינו חושש
וא"ת וחייין היכי שרו הא איכא
בל תשקלו דאמרין ס"פ ר' עקיבא
(שבת דף ט:): רב חזייה לרב
כהנא דקא מעבר שושיבא אפומיה
א"ל שקליה דלא לימרו קא אכל
ליה וקא עבר משום בל תשקלו
וי"ל דהא דשרי בתוספתא
חיין היינו היכא שמתך ממנו
אכר אחד ורחמו היטב דליכא
בל תשקלו צנא דגים ולכל הנפש
השורצת על הארץ אלו חגבים
ועוד תניא בתוספתא (ל' אוכל
אדם חגבים צין חיין צין מתין
ואינו חושש וא"ת וחייין היכי
שרו הא איכא בל תשקלו דאמרין
ס"פ ר' עקיבא (שבת דף ט:):
רב חזייה לרב כהנא דקא מעבר
שושיבא אפומיה א"ל שקליה
דלא לימרו קא אכל ליה וקא עבר
משום בל תשקלו וי"ל דהא דשרי
בתוספתא חיין היינו היכא
שמתך ממנו אכר אחד ורחמו
היטב דליכא בל תשקלו צנא דגים
ולכל הנפש השורצת על הארץ
אלו חגבים ועוד תניא בתוספתא
(ל' אוכל אדם חגבים צין חיין
צין מתין ואינו חושש וא"ת
וחייין היכי שרו הא איכא בל
תשקלו דאמרין ס"פ ר' עקיבא
(שבת דף ט:): רב חזייה לרב
כהנא דקא מעבר שושיבא אפומיה
א"ל שקליה דלא לימרו קא אכל
ליה וקא עבר משום בל תשקלו
וי"ל דהא דשרי בתוספתא
חיין היינו היכא שמתך ממנו
אכר אחד ורחמו היטב דליכא
בל תשקלו צנא דגים ולכל הנפש
השורצת על הארץ אלו חגבים
ועוד תניא בתוספתא (ל' אוכל
אדם חגבים צין חיין צין מתין
ואינו חושש וא"ת וחייין היכי
שרו הא איכא בל תשקלו דאמרין
ס"פ ר' עקיבא (שבת דף ט:):

אמר רב דגים קטנים
מלוחים אין בהם משום
בישולי עובדי כוכבים.
אמר רב יוסף אם צלאן
עובד כוכבים סומך עליהן
משום ערובי בתשלין.
ואו עבדיהו עובד כוכבים
כסא דהרסנא קמחא עיקר
ולא הרסנא ולפיכך אסורי.
אמר רב ברונא אמר
רב עובד כוכבים שנתן
אור באגם כל חגבים
שצילו מחמת האור ורי
דיעי אי טמא ואי טהור
כולן אסורין ולא מיבעיא
עובד כוכבים אלא אפילו
ישראל שהצית האור

(א) שבת נא. מ"ק י: ימות
מו. לקמן נט. (ג) וצ"ה ח. (ד)
(א) עירובין סה: ויש"ן. (ב)
(ד) [צ"ל דבמתן צר למא א"ר
פדת]. (ס) שבת פ"ז:
(א) שבת כ. ה. (א) [וע"פ מוס'
לקמן נט. (ב) ד"ה ש"ן.
(ח) בחולין סד. ד"ה סימנין
איכא להפך וי"ל צנא בת
ר"ת]. (ט) [בדלית' בחולין
טו: (א) (מורמוסא פ"ט ה"א)].
(ס) [צ"ל אסור].

לעין רש"י

בוליי"ן. פטירות.
קבילי"ח. קבילות. א.
יתד, וי, וי.

מוסף רש"י

אין בהן משום בישולי
עבדים. שגזרו חכמים
בבישולי נכרים משום חתנות
ועל שנאכל כמו שהוא חי
לא גזרו על בשולו, דכיון
שנאכל כמו שהוא חי אינו
בשול, ללא אהיה מריש, ולאו
נאכל על ידי מלחן חיים
(בבב"ב טו.). אפילו מריש
אוניה. ואע"פ שמתגר
ליבשל (כתובות גה.).
כמאכל בן דרוסאי.
לסטים היה ומבשל בישולו
שלש (שבת כ. ב.) כל שהא
מנושל בשר ישראל מנאכל
בן דרוסאי שזכר אין צננמו
משום בישולי נכרים. (שם.)

רבינו חננאל

כ"י שמואל בר יצחק
דאמר משום רב כל
הנאכל כמות שהוא בחי
אין בו משום בישולי
עובדי כוכבים. בסורא
מתנו הכי. בפומבדיתא
מתנו לה הא לא שני
שאנו עולה על שולחן
מלכים לאכול בו את
הפת אין בו משום
בישולי עובדי כוכבים.
איכא בינייהו דגים קטנים
וארדי ודייסא דהני כגון
דגים קטנים. וארדי (ל'
אין נאכלין בחי ונאכלין
בפת. ודייסא נאכלת בחי
ואינה נאכלת בפת כ"י.
וחתה של עובדי כוכבים
מותר ולא חיישן לפת
שיש בו. שאין פת עובדי
כוכבים אסורה באילה
אי לא משום חתנות.
אבל לכותה שרי דתני ר'
חייא לתם האפוי לכותה
העשויה למורים פטורה
מן החלה. אמר רב אסי
אמר רב דגים קטנים
מלוחים אין בהם משום
בישולי עובדי כוכבים.
אמר רב יוסף אם צלאן
עובד כוכבים סומך עליהן
משום ערובי בתשלין.
ואו עבדיהו עובד כוכבים
כסא דהרסנא קמחא עיקר
ולא הרסנא ולפיכך אסורי.
אמר רב ברונא אמר
רב עובד כוכבים שנתן
אור באגם כל חגבים
שצילו מחמת האור ורי
דיעי אי טמא ואי טהור
כולן אסורין ולא מיבעיא
עובד כוכבים אלא אפילו
ישראל שהצית האור